

*Advies
Duurzaamheid
naar minister*

Groen in de genen

Dat groen onderwijs zich nadrukkelijk op duurzaamheid richt, spreekt vanzelf, vindt Kim van der Leest, projectleider van de Groene urgentie. “Groen zit in onze genen.” Er gaat nu een advies naar de minister voor beleid en ondersteuning om duurzaamheid te verankeren.

TEKST

ton van den born

FOTOGRAFIE

ton van den born

en marleen

schepers

Projectleider Kim van der Leest laat de Groene urgentie nu aan de aoc's en Aequor: "Het besef is doorgedrongen dat duurzaamheid bij groen onderwijs hoort"

'De Groene urgentie heeft een impuls gegeven aan de strategie op vergroening

van de aoc's", zegt Kim van der Leest. Het is niet vreemd dat zij, als projectleider vanuit Triple E, een adviesbureau in Arnhem, met een opdracht van AOC Raad en Aequor, zo'n uitspraak doet. Het zou meer verbazen als ze zou zeggen: 'de aoc's kunnen blijkbaar weinig met duurzaamheid. Het thema staat niet erg hoog op hun prioriteitenlijstje en bij Aequor zijn ze het vergeten'.

Hoe uit zich die bijzondere aandacht voor duurzaamheid en de impuls voor de aoc-strategie op vergroening? Kortom, wat is er gebeurd in de afgelopen twee jaar?

Manifest

De Groene urgentie ging van start op 9 september 2009, 9-9-9, in Ede. Theo Koolen, van het College van Bestuur van Helicon Opleidingen, zong een lied van Bob Dylan waarbij hij zichzelf begeleidde op autoharp. 'The future is green', sprak Medy van der Laan, net voorzitter van de AOC Raad. En er werd een manifest ondertekend waarbij de partijen – AOC Raad namens de aoc's, Aequor namens het groene bedrijfsleven, plus het ministerie, toen nog LNV – beloofden dat duurzaamheid voor hen een centrale waarde zou worden, een leidend principe.

De tijd was er rijp voor. Met de groei van de wereldbevolking, de druk op de voedselvoorziening, energieproblematiek, klimaatverandering, watercrisis en de afname van biodiversiteit was er alle aanleiding. Bovendien zag het groen onderwijs kansen vanwege de veronderstelde economische betekenis van natuur en natuurlijke elementen. Daar kon het onderwijs zijn expertise inzetten.

In het manifest werd afgesproken de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt te verkennen en te bekijken hoe deze in het onderwijs te integreren. Dit moest uitmonden in een advies voor de minister over beleid dat de integratie van duurzaamheid in groen onderwijs en groen

bedrijfsleven bevordert. Dit advies is nu bijna klaar. Wanneer het precies verschijnt is op dit moment echter nog onbekend.

Momenten

Het proces van de afgelopen twee jaar kende verschillende belangrijke momenten, denkt Van der Leest. Ze noemt de expertsessie in mei 2010 met mensen uit onderwijs en bedrijfsleven. "Er kwamen een kleine vijftig innovators." Zij kregen de vraag voorgelegd: hoe zorgen we voor groen onderwijs dat kan bijdragen aan een duurzamere en groene samenleving? Kort na de zomer werd een hieruit resulterende argumentenkaart gepubliceerd in het Vakblad Groen Onderwijs (nr. 11, 2010).

Voor het eerst werden prijzen uitgereikt voor projecten rond duurzaam groen onderwijs

Een ander hoogtepunt voor de Groene urgentie was de manifestatie 'Voorop in de vergroening', in november 2010 in Pakhuis de Zwijger te Amsterdam. Voor het eerst werden prijzen uitgereikt voor drie projecten rond duurzaam groen onderwijs in samenwerking met het bedrijfsleven. 'Voorop in de vergroening' verwijst naar de ambitie van de AOC Raad en de positie die de aoc's willen innemen.

Van der Leest over wat er de laatste jaren veranderd is bij de aoc's: "Je zag er op verschillende plekken een tendens naar het grijze, bijvoorbeeld meer nadruk op technische zaken of volkomen versteende tuintjes. Ga terug naar de basis, was de boodschap. Terug naar het groene, want daar ligt de kracht van ons onderwijs."

Niet voorop

Nederland loopt niet voorop op het gebied van duurzaamheid,

anders dan Duitsland, de Scandinavische landen of Spanje. De huidige regering heeft weliswaar topsectoren aangewezen die vaak een relatie met groen hebben, maar bijvoorbeeld natuur en milieu, voor de economische positie van Nederland op het eerste gezicht minder belangrijk, zitten hier niet bij. Je zou misschien verwachten dat er met het oog op duurzaamheid juist meer aandacht voor natuur is, maar de plannen van staatssecretaris Bleker zijn wat betreft weinig hoopgevend.

Het bedrijfsleven realiseert zich, zo lijkt het, wel steeds meer dat duurzaamheid essentieel is. De vraag is of bedrijven hun claims altijd kunnen waarmaken, maar auto's moeten duurzamer, koelkasten, huizen, de zorg, en natuurlijk ook de tomaten en de tuin. Duurzaamheid is vanzelfsprekend geworden. Er lijkt haast onbehagen te ontstaan wanneer een bedrijf niet duurzaam bezig is. Alsof je iets weggooit waarop je zuinig moet zijn, want dingen raken op en als we niet oppassen, is de wereld te klein voor de toekomstige generaties. De constatering dat een bedrijf niet duurzaam is, kan nadelig of zelfs funest zijn.

Leerbedrijf

Tegen deze achtergrond ging Van der Leest met de aoc's en Aequor aan de slag. "Niet wachten op de overheid, maar voorbeelden laten zien. Dat was ons idee. Verbindingen zoeken. Want er waren veel losse initiatieven in het groen onderwijs waarin docenten duurzaamheid integreerden en stimuleerden."

Die initiatieven kunnen bijvoorbeeld via de eerder genoemde prijsvraag voor onderwijsprojecten rond duurzaamheid bekendheid krijgen. Bedoeling is dat zo duurzaamheid meer gaat leven op scholen; niet alleen op bestuursniveau, maar ook bij docenten. Opdat duurzaamheid in onderwijsinhoud en -uitvoering een vanzelfsprekende plek krijgt. De inhoud gaat dan om competenties, examinering, stages en bij de uitvoering kun je denken aan de kantine, energiegebruik, afvalverwerking of het stimuleren van fiets- en ov-gebruik.

Het idee in de Groene urgentie was verder dat Aequor groene bedrijven een stimulans zou geven bij aandacht voor duurzaamheid. Een voorbeeld is de verkiezing van het leerbedrijf 2011, waarbij de factor 'aandacht voor duurzaamheid' in de jurering meeweegt. Want een bedrijfsleider realiseert zich misschien wel dat het omarmen van duurzaamheid betekenis heeft voor relaties en klanten, maar kan hij dat ook overdragen op zijn medewerkers? Van der Leest zat in de jury.

Vanzelfsprekend

Projectleider Van der Leest vindt dat in twee jaar veel stappen zijn gezet. "Er is een sterkere samenwerking op het gebied van duurzaamheid tussen scholen onderling en met het bedrijfsleven. Aandacht voor duurzaamheid is meer vanzelfsprekend geworden." Dat is geen autonome ontwikkeling in de groene sector, erkent ze, "maar het groen onderwijs heeft zich wel gerealiseerd dat het op verschillende manieren veel kan bijdragen aan een groene economie." Bijvoorbeeld met gevelgroen, zorg en groen, bio-based energy, groene kinderopvang, groen design. Met nieuwe beroepen

Groen onderwijs kan op verschillende manieren veel bijdragen aan een groene economie. Bijvoorbeeld met gevelgroen, zorg en groen, bio-based energy en groen design

op dit terrein en ook de koppeling van groen met urban, waar Lentiz, Helicon en Citaverde zich in verdiepen.

Verder is uitgewerkt hoe duurzaamheid is te koppelen aan competenties zoals begeleiden, materialen inzetten en kwaliteit leveren. Bijvoorbeeld: een docent stimuleert duurzaam gedrag, ook in voorbeeldgedrag, hij gebruikt duurzame materialen en bij het onderwerp kwaliteit past hij normen voor duurzame kwaliteit toe. "Als je in houding, kennis en vaardigheden de blik op duurzame relaties kunt richten," zegt Van der Leest, "kom je een heel eind."

"Behalve voor de aanscherping

Het is de bedoeling dat duurzaamheid een vanzelfsprekende plek krijgt in het onderwijs

van competenties, zijn we voor een flexibelere kwalificatiestructuur waardoor duurzame innovatie sneller opgenomen wordt." En de Groene urgentie hoopt via de Groene Kennis Coöperatie een sterke verbinding te leggen met het groen hbo. "Die samenwerking kan nog beter."

Trots

"Het besef is doorgedrongen dat duurzaamheid bij groen onderwijs hoort", vindt Van der Leest. "Ik denk

niet dat dit iets tijdelijks is, maar een echte kanteling. Een kans voor groen onderwijs om zich te positioneren en ook erkenning en herkenning dat groen onderwijs kan bijdragen aan een groenere wereld."

Met het advies dat Aequor en de AOC Raad de minister gezamenlijk aanbieden, is het werk gedaan. Daarom beëindigt Van der Leest haar werkzaamheden als projectleider. Wel blijft ze betrokken bij de jaarlijkse prijsvraag voor duurzame onderwijsprojecten. Wat laat ze achter? "Er is nog wel het een en ander te doen. Lang niet alle groene scholen hebben een heel duurzame en groene uitstraling."

De aoc's hebben met het manifest Voorop in de vergroening een eigen weg gekozen in de Groene urgentie. Ze willen in januari 2012 starten met de 'groene ontwikkelagenda' die moet bijdragen aan vergroening in de economie. Maar, vindt Van der Leest, "het is belangrijk dat de samenwerking van AOC Raad, scholen, Aequor en bedrijfsleven, sterk blijft. Dit is wel het moment voor het groen onderwijs om zich te profileren, want er zit veel kennis en expertise op dit gebied. Groen zit in onze genen."

"Ik heb er een goed gevoel over", besluit ze. "Er is bewustwording, herkenning en enthousiasme. Ik merk dat er een ommekeer in de houding is en dat mensen weer trots zijn op de groene basis. Het is niet meer iets erbij, duurzaamheid."

Kijk voor links over duurzaamheid en onderwijs en de Groene urgentie op www.groenonderwijs.nl > editie 13.

Adverteren?

Het tijdschrift vakblad groen onderwijs is het enige blad dat zich speciaal richt op het groen onderwijs en agrarische belangenorganisaties. Het verschijnt 15 maal per jaar. Met Vakblad Groen Onderwijs kunt u dus gericht deze doelgroep benaderen.

Voor inlichtingen over advertentiemogelijkheden, vraag naar:
Pieter Boetzkes, Tormentilbeek 8, 5709 PK Helmond
Telefoon (0492) 55 69 03, Fax (0492) 55 69 04
E-mail info@groenonderwijs.nl.

Versijningstabel 2011

Editie	Sluitingsdatum	Versijning
14	22-11-2011	30-11-2011
15	13-12-2011	20-12-2011

S[i]LO